

Asia: VN/21126/2021

Hallituksen esitysluonnos työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain voimassaolosäännöksen ja lain siirtymäsäännöksen muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta ja täydentämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kunnanhallituksen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain voimassaolosäännöksen ja lain siirtymäsäännöksen muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta ja täydentämisestä, kh 25.10 2021 § 201

Kohta 4: Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Kuntakokeilulain jatkaminen ei lisäisi kuntien kustannuksia verrattuna nykyiseen. Tämän mukaisesti kunnilta edellytettäisiin jatkossakin edellä kuvattu 15 %:n omarahoitusosuutta.

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen tältä osin.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Työ- ja elinkeinoministeriön kuntakokeiluun siirtynyt henkilöstö jatkaa työskentelyä kuntakokeilukunnissa ilman edestakaista siirtelyä.

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen tältä osin.

4.2.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Voimassa oleva kuntakokeilu on kaikkiin suomalaisiin kokeilulakeihin nähden poikkeuksellisen laaja. Kokeilun piiriin kuuluu ensi vaiheessa 71 % työ- ja elinkeinotoimistojen työttömistä työnhakijoista, työllistetyistä ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevista, alle 30-vuotiaista ja vieraskielisistä. Ehdotetulla kokeilun jatkamisella turvataan palvelumallien ja palveluiden kehittämistä vuoteen 2024 saakka, jolloin järjestämisvastuu varsinaisesti siirtyy TE-palveluista valtiolta kuntiin.

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen tältä osin.

4.2.5 Käynnistyneiden kokeilujen tilastoseuranta

Heinäkuuhun mennessä kokeilujen kokonaisasiakasmäärät ovat kasvaneet noin neljä prosenttia lähtötilanteeseen verrattuna. Työttömien määrä on kasvanut noin 3 prosenttia. Työttömät muodostavat edelleen noin 70 prosenttia kaikista kokeilujen asiakkaista. Etenkin pitkäaikaistyöttömien määrät ovat kasvaneet (12 %).

Kokeilujen käynnistyessä kuntien vastuulle siirtyneiden asiakkaiden suunnitelmavelka eli se osuus työttömistä, joilta puuttui ajantasainen työllistymissuunnitelma, oli korkea. Elokuuhun mennessä suunnitelmavelka on joillakin alueilla laskenut, kun taas joillain alueilla se on pysynyt erityisen korkealla tasolla tai noussut. Keskimäärin 66 prosentilta kokeilujen vastuulla olevalta työttömältä puuttui elokuun lopussa ajantasainen suunnitelma, mikä on erittäin korkea lukema.

Kokeilujen yksi keskeinen tekijä oli valtion ja kuntien resurssien yhdistäminen. Tämä näkyy mm. siinä kuinka monta työnhakija-asiakasta yhdellä kunnan asiantuntijalla on vastuullaan. Kokeilujen tilanne on tältä osin kaksijakoinen. Yhtäältä mukana on kokeiluja, joissa on päästy jopa alle 100 asiakkaaseen per asiantuntija. Toisen ääripään muodostavat kokeilut, joissa liikutaan yli 200 asiakkaan asiantuntijakohtaisessa kuormituksessa. Asiakaskuormituksen suuruus riippuu pitkälti siitä, kuinka paljon kokeilu on panostanut omaa resurssia asiakaspalveluun.

Kunnanhallitus toteaa, että esityksessä huomio kiinnittyy kokeilujen kokonaisasiakasmäärään, joka on kasvanut lähtötilanteeseen verrattuna. Tämän lisäksi on huomioitu kokeilujen käynnistyessä kuntien vastuulle siirtyneiden asiakkaiden suunnitelmavelka sekä virkailijakohtainen asiakasmäärä. Asiakaskuormituksen osalta esityksessä otetaan kantaa siihen, että asiantuntija kohtaisen asiakaskuormituksen suuruus riippuu siitä, kuinka paljon kuntakokeilu on panostanut omaa resurssia asiakaspalveluun. Kokeiluun hakeutuessa kuntia on informoitu siten, että kokeilun lakisääteiset tehtävät voidaan hoitaa Työ- ja elinkeinotoimistoista siirtyvällä henkilöresurssilla. Esityksen sisältö on tältä osin ristiriitainen. Ottaen huomioon, että esityksen sisällön lähtökohta taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on, ettei kuntakokeilulain jatkaminen lisäisi kuntien kustannuksia verrattuna nykyiseen. Työ- ja elinkeinotoimistoja sekä kuntakokeiluja koskevat resurssiarviot tulee käsitellä vuosittain. Oikeudenmukaisella ja tasapuolisella resurssien jaolla on keskeinen vaikutus asiakkaiden yhdenvertaisuuden sekä asiakkaiden oikeusturvan ja hyvää hallinnon turvaamisessa.

Kohta 5: Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Päätös olla jatkamatta kuntakokeilulakia tämän esityksen mukaisesti voisi johtaa tilanteeseen, jossa järjestämisvastuu kuntakokeilun mukaisissa TE-palveluissa sekä kohderyhmässä siirtyisi lyhyeksi ajaksi takaisin valtiolle ennen kuin TE-palvelut siirtyvät pysyvästi kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2024 aikana. Tämän kaltainen siirto, joka tehtäisiin hyvin lyhyeksi aikaa ei ole tarkoituksenmukaista ja voisi aiheuttaa sekaannusta asiakkaiden ja TE-asiantuntijoiden keskuudessa. Kuntakokeilulain jatkaminen tarjoaisi myös mahdollisuuden edelleen kehittää työllisyydenhoidon palveluja ja palvelumalleja kokeilukunnissa ilman keskeytystä, mikä sujuvoittaisi pysyvään TE-palvelurakenteeseen siirtymistä.

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen tältä osin.

Kohta 7: Säännökohtaiset perustelut

7.1 Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta

23§. Voimaantulo

Laki on nykyisellään voimassa 1.3.2021-30.6.2023. Ehdotetaan, että lain voimassaoloa muutetaan siten, että laki olisi voimassa 1.3.2021-31.12.2024.

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen tältä osin.

24§. Siirtymäsäännös

Lainkohdan 4 momentissa todetaan, että asiakkaiden ohjaaminen kokeiluun päättyy 31 päivänä maaliskuuta 2023. Ehdotetaan, että lainkohta muutettaisiin siten, että asiakkaiden ohjaaminen kokeiluun päättyisi vasta 30.9.2024, jos edellä mainittu ehdotus kuntakokeilulain voimassaolon jatkamisesta hyväksytään tehtäväksi kuntakokeilulain 23 §:ään.

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen tältä osin.

7.2 Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

9 luku. Kulukorvaus.

1 §. Oikeus kulukorvaukseen. Lainkohdan 3 momentti on nykyisellään voimassa 1.3.2021-30.6.2023. Ehdotetaan, että lainkohdan 3 momentin voimassaoloa muutetaan siten, että lainkohdan 3 momentti olisi voimassa 1.3.2021-31.12.2024.

Tämän vuoksi voidaan pitää perusteltuna, että julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:n 3 momentin voimassaoloa jatkettaisiin olemaan voimassa 31.12.2024 asti, jolloin lainkohdan voimassaolo vastaisi kuntakokeilulain esitettyä jatkettua voimassaoloa.

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen tältä osin.

7.3 Työttömyysturvalaki

2 a luku. Työvoimapolitiisesti moitittava menettely.

13 a §. Kustannukset palvelun osallistumisesta.

Lainkohta on nykyisellään voimassa 1.3.2021-31.12.2023. Ehdotetaan, että lainkohdan voimassaoloa muutetaan siten, että lainkohta olisi voimassa 1.3.2021-30.6.2025. Esitetyllä lainkohdan voimassaoloajan jatkamisella varmistettaisiin, että kokeilun aikana aloitetut palvelut ovat päättyneet. Tämä voimassaoloajan jatkamista koskeva perustelu vastaa valiokunnan mietinnössä (TyVM 16/2020 vp, s. 22) mainittua perustelua tämän lainkohdan säätämiseksi olemaan voimassa nykyisen kuntakokeilulain voimassaoloajan jälkeen 31.12.2023 asti.

Kunnanhallitus toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen tältä osin.

Mukkala Sirkku

Isojoen kunta - Isojoen kunta, yleinen osasto hallintojohtaja Juha Mattila